

Wstęp do językoznawstwa - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Wstęp do językoznawstwa
Kod przedmiotu	09.3-WH-FRMP-WJZ-Ć-S14_genCZ4IE
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia francuska z drugim językiem romańskim
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	francuski
Sylabus opracował	dr Ewa Tichoniuk-Wawrowicz

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Nadrzędnym zadaniem przedmiotu jest wprowadzenie studentów w obszar podstawowych zagadnień

językoznawczych w celu nabycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia językoznawczego, poprzez:

- zapoznanie się ze statusem językoznawstwa stosowanego oraz z aparatem pojęciowym, komponentami i metodologią badań;
- przyswojenie bazowych pojęć z zakresu: fonologii, morfologii, składni, słownictwa;
- prześledzenie specyfiki języka w działaniu;
- umiejscowienie językoznawstwa wśród innych nauk;
- rozpoznanie różnych dyscyplin językoznawczych.

Wymagania wstępne

Brak.

Zakres tematyczny

1. Językoznawstwo a inne nauki

- humanistyka i cechy nauk humanistycznych
- nauki nomotetyczne, idiograficzne, normatywne (aksjologiczne)
- dyscypliny językoznawcze:
- językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne
- językoznawstwo synchroniczne i diachroniczne
- językoznawstwo konfrontatywne
- zewn.: etnolingwistyka, psycholingwistyka, socjolingwistyka
- pragmatyka jęz.

2. Język jako system znaków na tle innych systemów znakowych

- pojęcie znaku
- pojęcie języka naturalnego
- cechy istotne języka naturalnego
- hierarchiczna budowa języka
- system a użycie systemu (jego granice)

3. Język w działaniu

- akt komunikacji
- funkcje języka i wypowiedzi
- akty mowy (asertywy, dyrektywy, komisyywy, ekspresywy, deklaratywy)
- pośrednie i bezpośrednie, teoria implikatur
- tekst, wypowiedź, dyskurs – tekstologia, analiza dyskursu
- funkcje tekstu
- budowa systemu językowego: podziały językoznawstwa

4. Podsystem fonologiczny

- fonetyka a fonologia

- głoska a fonem
 - typy opozycji fonologicznych i ich neutralizacje
 - koartytucja (antycypacja, perseweracja, upodobnienia wewnątrz- i międzywyrazowe) + procesy koartytucyjne
 - samogłoska, spółgłoska, spółgłoska sylabiczna
 - prozodia (akcent, intonacja, iloczyn)
 - transkrypcja a transliteracja
5. Podsystem morfologiczny.
- morf, morfem, alomorf
 - typy morfemów (swobodne i związane)
 - fleksja, flektyw
 - kategorie gramatyczne imienne i werbalne
 - podziały części mowy
6. Podsystem składniowy
- zdanie jako podstawowa jednostka składniowa
 - schematy zdaniowe
 - rodzaje wypowiedzi werbalnych i niewerbalnych
 - temat a remat
 - części zdania
 - zdania złożone parataktyczne i hipotaktyczne
7. Podsystem leksykalny
- leksykologia, leksykografia
 - wyraz, leksem, lemma
 - klasy funkcjonalne leksemów
 - charakterystyka części mowy
8. Struktura semantyczna słownictwa
- semantyka, etymologia
 - onomazjologia a semazjologia
 - struktura semantyczna słownictwa (pola semantyczne)
 - rozwój semantyczny wyrazu
 - stosunki systemowe w leksyce
9. Słowotwórstwo i frazeologia
- relacje semantyczne między leksemami: polisemia, homonimia, synonimia, antonimia (enantiosema, komplementarność, konwersja), hiponimia, hiperonimia, kohiponimia
 - mechanizmy nazwotwórcze (derywacja, kalki, zapożyczenia)
 - łączliwość wyrazów
 - frazeologizmy (frazy, zwroty, wyrażenia), kolokacje, idiomy
 - frazematyka
10. Językoznawstwo historyczne
- zmiana językowa
 - metody badań diachronicznych
 - pokrewieństwo językowe
 - prajęzyk
 - wyodrębnianie jęz. słowiańskich i romańskich z wcześniejszych wspólnot językowych
11. Językoznawstwo typologiczne
- najważniejsze grupy jęz. świata
 - typologia fonologiczna (np. języki samogłoskowe i spółgłoskowe)
 - typologia syntaktyczna (języki koncentryczne/inkorporujące i ekscentryczne; pozycyjne i niepozycyjne, SVO, SOV, VSO...)
 - typologia morfologiczna (fleksyjne, aglutynacyjne, izolujące, inkorporacyjne)
12. Językoznawstwo kulturowe
- różnice w zakresie
 - znaczeń zgramatyzalizowanych
 - sposobach liczenia
 - kategoryzacjach świata
 - kulturowe ukształtowanie pojęć i uwarunkowanie aktów mowy
 - uniwersalizm językowy
 - hipoteza Sapira-Whorfa (prawo relatywizmu językowego)

Metody kształcenia

Pogadanka, wykład konwersatoryjny, opis wyjaśniający, projekt (prezentacja multimedialna).

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
-------------	-----------------	--------------------	-------------

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student zna i rozumie teorie, metodologię oraz terminologię ogólną i szczegółową z zakresu językoznawstwa.	• KF1_W07	- dyskusja - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	• Ćwiczenia
Potrafi formułować i analizować problemy badawcze, dobierać metody i narzędzia ich rozwiązania z wykorzystaniem wiedzy filologicznej (oraz instrumentarium i wiedzy nauk pokrewnych, jak nauki społeczne, kulturoznawstwo, filozofia i inne).	• KF1_U07	- kolokwium - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - sprawdzian	• Ćwiczenia
Zna i rozumie metody analizy i interpretacji wytworów kultury, w szczególności tekstów, wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w dyscyplinie językoznawstwo.	• KF1_W08	- dyskusja - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	• Ćwiczenia
Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych poprzez: • właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, • dobór oraz stosowanie właściwych dla warsztatu filologa metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT).	• KF1_U01	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - referat - sprawdzian	• Ćwiczenia
Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich.	• KF1_U03	- dyskusja - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Zaliczenie na ocenę: na podstawie obecności i aktywności na zajęciach (w tym prezentacja) oraz końcowego sprawdzianu wiedzy i umiejętności.

Literatura podstawowa

1. Renata Grzegorzczkova, *Wstęp do językoznawstwa*, PWN, Warszawa 2008.
2. Czesław Lachur, *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2004.
3. John Lyons, *Wstęp do językoznawstwa*, tłum. Krzysztof Bogacki, PWN, Warszawa 1979.

Literatura uzupełniająca

1. Christian Baylon, Paul Fabre, *Initiation à la linguistique - Cours et applications corrigés*, Armand Colin, Paris 2005.
2. Jacek Fisiak, *Wstęp do współczesnych teorii lingwistycznych*, WSiP, Warszawa 1985.
3. Jean-Marie Klinkenberg, *Des langues romanes: Introduction aux études de linguistique romane*, De Boeck Supérieur, Bruxelles 1999.
4. Marina Yaguello, *Alice au pays du langage. Pour comprendre la linguistique*, Seuil, Paris 1981.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Witold Kowalski (ostatnia modyfikacja: 07-05-2020 19:36)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ